

Wielka mowa Romana Dmowskiego

Warszawa, 18 października

Na zjeździe Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego Roman Dmowski wygłosił wielką mowę polityczną, którą podajemy niżej w obszernem streszczeniu.

Zechcieliście sobie panowie przypomnieć, że 30 lat temu został założony „Przegląd Wszechpolski”, to pismo, w którym się kładło kamienie pod fundament naszej myśli narodowej obecnych czasów. Jakież to były te kamienie? Na czym się zbudował ten nasz kierunek?

Przedewszystkiem były dwie główne podstawy: myśli o całej Polsce i praca dla całej Polski. W jednym rozumieniu — Polska ze wszystkich swoich części złożona Polska we wszystkich jak się mówi naówczas, zaborach; w drugim rozumieniu — Polska we wszystkich swoich warsztatach społecznych.

Pierwsza podstawa jest już wymurowana, już Polskę niepodległą mamy. Ale na ten drugi fundament chciałbym położyć nacisk, na tę ciążą myśl o interesie Polski, jako całości, o interesie narodu, nie o interesie tych czy innych jego czynników.

Gdyby społeczeństwo nasze było dobrze zrozumiąło te nasze podstawy, gdyby społeczeństwo było się tem należycie przejęło — niestety, to nie jest tak bardzo możliwe, żeby wszyscy ludzie taką rzecz zrozumieli — to nie byłoby nam dziś tak źle, a ja się boję, że będzie jeszcze gorzej.

Trzeba było po odbudowaniu Polski formalnej, po odbudowaniu przez Traktat Wersalski, wspólnymi siłami od początku tej Polskę jako całość byldować. A przydałoby się, żebyśmy jeszcze byli sobie zdawali sprawę z tego, w jakim ta Polska jest położeniu wobec świata otaczającego. Niestety, tego nie można było zrozumieć od razu. Po wojnie tak się wszystko wyrzuciło, że niewiele, że niepo-
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520

Wszakże, którego właśnie, żeśmy tych rzeczy nie rozumieli, jakimś popiół państwo polskie po jego odbudowaniu? Jak każdy z panów tak sobie pomyśli, rozrezy się, co widział, czy nie stwierdził, że państwo polskie nie jest ustawiona masą jada, na którą tylko rzucić się i jeść z niej trzeba. Wszystko już jest zrobione, teraz tylko trzeba jeść, kieszanie sobie napychać, bo jest Polska. (Wesołość, Oklaski.) 95 % Polaków tak Polskę rozumiało a może więcej. Wtedy nie było w Polsce nic, co by się stało, nie poczuli ambicji. Każdy uważał, że Polska może być różnic; każdy uważał, że jest powołany na dygnitarza, każdy uważał, że powinien zrobić majątek na tej Polsce. Mieliśmy przez kilka lat widowskiego tego wysięgu, aż nareszcie przyszła dzisiejsza chwila, kiedy Polacy zaczęli się zastanawiać, co się stało, poczuli pustkę w kieszce, jeszcze nie w żołądku, ale może jeszcze i topoczuż — są zawiedzeni; „E, to taka Polska to ja się nie bawię”. (Wesołość, Oklaski.)

Tymczasem, jeśli tak dobrze się zastanowimy nad położeniem, jakie było przed wojną i nad położeniem, jakie jest dzisiaj, to nie musimy się wahać, że Polska do takiej zabawy nie było i że to właśnie z powodu dzisiejszego siebie placimy. Bo przedwojennym systemem wyobrażamy sobie, że się w Europie nie zmienilo, że warunki dla dobrobytu w Europie zostały te same, co były i w tych nowych warunkach, że Polska może być w Europie, że Polska może być na wszelkie widoki dobrobytu. Bo jakie były widoki dla widoki Polski w takim wypadku?

[illegible]

Wępie jeśli naród, który miał takie pustki w kieszeni — było trochę drobnych oszczędności ale co to znaczy w porównaniu z krajami europejskimi — jeżeli przyszedł do posiadania własnego państwa, państwa z dużymi bogactwami, kraju istotnie od państwa Boga uposażonego w całem tego słowa znaczeniu — i dostaliśmy się do tego gospodarstwa, wypracowaliśmy nasz majątek i dostaliśmy go, to mamy ten majątek prowadzić bez gotówki, z pustkami w kieszeni?

zrobić majątek, bierze w ręce jakiś interes, to jak się bierze do tego? W ten sposób, że pracuje podwójną ilość czasu, co inny człowiek, odmawia sobie wszystkiego, oszczędza, skromnie się ubiera, chodzi piechota, tramwajami jeździ i dochodzi do tego, że po 30 do 40 latach, dorabia się i fortunę może dzieciom zostawić. Ale nie zaczyna od tego, aby sobie sprawić samochód, apartament wielki itd. bo wtedy w ciągu krótkiego czasu zbankrutuje. Czy myślisz zacząć tak jak ten rozumny człowiek, który chce się dorobić?

Mysimy się nie wzięli do pracy, lecz do szastania pieniędzmi, prywatnie czy publicznie. Wzemy go-spodarstwo naszego państwa – cośmy nie powpro-wadzali w tem państwie! Każdy Polak był przekony-wany, że nam całej świat będzie zadrościł tych urzędów. Jakbyśmy byli najbogatszym narodem w świecie, który chce wszystkie najdroższe urzęd-za u siebie mieć. Wszystko tośmy robili. W-dawaliśmy pieniądze na prawo i na lewo. Jak to-nie miał zajęcia, mówiono mu chodź na urządka państwowego, zrobimy ci urzędnikiem. Nietylko jednak spysaliśmy pieniądze, rozrzućnie prowadzi-limy gospodarke, ale za wielu myślało jeszcze

to tem, żeby do tej szklanceczki lemoniady swoją słomkę wstawić i ciągnąć tę lemoniadę państwową. Należało od pierwszej chwili, jak państwo polskie powstało, powiedzieć sobie: trzeba zaspokoić wszystkie potrzeby państwa najniezbędniejsze, nie puszczać się na żadne reformy państwa państwowo-świecie, najskromniej i najniezbędniej. Niechby nasi ministrowie przy sosnowych stołach siedzieli ale niechby nasz budżet był w porządku, tby nas więcej szanowano za granicą. (Głosy: Brawo! Oklaski).

Z drugiej strony każdy prywatnie winien był sobie powiedzieć: jak najskromniej będę żył. Będę jak najbardziej oszczędzał, pracował, wyrabiał ręce po łokieć, a wtedy się ta gotówka z oszczędności synpnie i będziemy mieli za co na tem naszym dziedzictwie gospodarować. Gdybyśmy byli tak pojeili nasze zadania, to dziś nie byłoby tak złe, jak jest.

„Ale dobru nie było. A dobrzebyli było to dlatego, że w Europie się zmieniło dużo, że ta Europa dzisiejsza, to nie już ta Europa jaka była przed wojną. Mianowicie w Europie się zmieniły dwie rzeczy: pierwsza, że Europa zaczęła ubożeć, zmniejszać się, a druga, że Europa zaczęła się zmniejszać. Stało się to dlatego, że najpierw Europa przez wojnę zbieżniała i rynek europejski się zmienił, a powtórze, że w innych częściach świata zmniejszył się popyt na towary europejskie, bo powstał przemysł w tych krajach, które dotychczas były kopalniami, a nie krajami, które produkowały towary. Wskutek tego, że wojny u siebie nie miały, rozwinęły się podówczas wojny ogromne, wzięły górę nad Europą, to jest Stan Zjednoczone i Japonia, dwie, wielkie potęgi morskie. Wskutek tego Europa po wojnie powiedziała sobie, że nie ma już tyle kopalni, ile przed wojną, i że nie ma już tylu rzeczy, które się sprzedają, jak się dziś okazuje, z ręką na ręk się ściągają.

„Wiec idźcie na część świata w której mi żyjemy ubożej, idźcie na działy, to trudno, żebyśmy mogli się bardzo bogacić. To się na nas powinno mniej odbijać, bo nie jesteśmy tak bardzo przemysłowym krajem, jesteśmy krajem przeważnie rolniczym, a dzisiaj największe niebezpieczeństwo grozi krajom przemysłowym, się to się odbija na położeniu wszystkich krajów Europy. Nie chce panów ludzi, nie jesteśmy im potrzebni, najtwardszą grzeźnią jest praca, w której się żyje, a nie w której się powiększa, a nie w której się zmniejsza, więc powiedzcie, idźcie w Europie z roku na rok coraz gorzej – bądźmy na to przygotowanie, nie obiecujmy sobie, że na przyszły rok będzie wszystko dobrze.

(Dokończenie nastąpi.)

Koszta wojny światowej.

Victor I. Berger, poseł do parlamentu Stanów Zjednoczonych, w następujący sposób zobrazował koszt wojny światowej: obliczone przezeń na 400 miliardów dolarów: „Za te sumy możnaby każdej rodzinie w Stan. Zjednoczonych, Kanadzie, Australii, Angli (z Irlandią i Szkocją), Francji, Belgii, Niemczech i Rosji wybudować dom, wartości 2500 dolarów i zaopatrzyć każdy z tych domów w urządzenie wartości 1000 dolarów i przydzielić gruntu wartości 500 dolarów.

po tem wszystkim zostało by jeszcze dościslić pieniądze, by każdemu miastu wymienionych krajów, liczącemu powyżej 30 tys. mieszkańców, założyć bibliotekę za 5 milj. dolarów, szpital za 5 milj. i uniwersytet za 10 milj. dolarów. Z pozostałej reszty można by część ułożyć na 5 % i utrzymać po wszystkie czasy armie nauczycielską w liczbie 125 tys. osób z pensją 1000 dolarów oraz drugą armie 125 tys. pielęgniarek z taką samą pensją. W ten sposób można by było wyłożyć na potrzeby naszych 400 milj. dolarów jeszcze tyle, że można by zakupić całą Francję i Belgię, ze wszystkimi co w nich jest."

- Kronika -

Września, dnia 26 października 1925 r.

Kalendarz rzymsko-katolicki:
dzisiaj: Fwarysta, jutro: Sabiny.

* **Sprostowanie:** W Orodewniku Włoskim, z czwartku zeszłego tygodnia, w dziale „Kronika”, w sprawozdaniu Sejmiku powiatowego pomiędzy nagłymi wnioskami czytamy: p. były starosta Czapski stawia nagły wniosek: aby Wydział powiatowy postawił się w władzy duchownej naszej parafii, jako najwyższej głowie powiatu stosownego miejsca w kościele „parafialnym we Wrześni”. Z tych słów wynika: że p. starosta we Wrześni nie ma stałego stosownego miejsca w kośc. parafii, i że Wydział powiatowy nie ma stałego miejsca w kościele, w którymby chował się takowe miejsce. Wierzymy, że p. starosta Czapskiego nie zgadza się ze rzeczywistym stanem rzeczy, p. starosta bowiem od przeszło czterech lat ma dwa miejsca w stałym placed wielkim, parafii, a więc najstosowniejsze miejsce w kościele parafialnym. Nagły wniosek p. starosty, który był ztem, aby złożyć Ks. Plebanowi dziękuję.

* **Wybory do Rady Szkolnej.** W niedzielę odbyły się w auli szkoły powszechnej we Wrzesznie wybory do Rady szkolnej miejscowej. Przybradowo nielicznym udziałem, bo wobec 26 wyborców odbył się akt sam zgłoszenia i szybko, lista kandydatów była bowiem już uprzednio na przedwyborczym zebraniu ustalona. Wybrano do Rady szkolnej:

X. Dziękana Fiereka, p. Stan. Waniorka, p. Pietra Nowaka i p. Józefa Walczaka, Dyr. Kasy Chorych.
Do reprezentacji szkolnej:

PP. Leona Kaliszewskiego, J. N. Lewandowskiego
Czesława Marciniaka i Wojciecha Müllera.
Na zastępców reprezentacji:
PP. Andrzeja Prądzyńskiego Kosińskiego Zamo-

* Przy kopaniu fundamentu pod oparkanie wili p. Dr. Aluizewskiego znalazł p. Kobielać polską monetę koprową z 1755 r. Augusta III sasa.

[illegible]

prowadzoną na ten jarmark. Składał zateń-
 kę, gdyż groził na jarmark, a będziecie w możności
 kupić sobie wle i ładnych rzeczy. Zapomniał
 w szesłym doniesieniu dotrzeć, że podczas jarmarku
 w tym czasie, kiedy ja byłem w Warszawie, w
 świetnie funkcjonujące radio i to dla pań od
 rana do godz. 4 do późnego wieczoru wgl. sam
 rana dla panów. W dniu tym składać się będą na
 program radio nadzwyczajnie interesujące i pouczające
 w tym, wysłuchanie i słuchanie pań że zarząd
 Do dusz, dusz, dusz, przemówi, i to dla pań
 stepny sposób znani i cenieni uczeni jak profesorski
 Monopolistki, Akwato, Karpowicz, Baczowski
 Wiktor Gorazdowski i inni. Umożliwiają zateń-
 będzie wiecie, pokrzepienia na ciebie i duszy aż w bro
 Krzyża netylko tano zakupić możemy wiele pięknych
 rzeczy, netylko wygrać możemy cenne przedmioty
 ale rozważ się możemy przez radio i dancing
 i zapomnieć choć na chwile o szarych czasach
 i o tym, że w Warszawie, w Warszawie, w Warszawie
 byciem na jarmark łączymy to wszystko z jeszcze
 z tak dobrym celem, jaki przyswieca zawsze przy
 wszystkich podobnych uroczystościach naszym
 kochanemu Czerwemu Krzyżowi we Wrsznie. Do
 10 listopada na jarmarku w Warszawie
 p. Bartkowiak!

W wrześniu posiada swój naturalny port lotniczy znajduje się on za około wodociągowa miejska. W czwartek 10 września 1910 roku w Warszawie stała się pasterki idea w Poznaniu. W Warszawie Co było przyczyną spuszczenia się we wrześniu ni wiadomo, lądował spokojnie i osiadł bez szwanku

• O pomoc dla seminarzystów Górnolaskich Chcąc przysłużyć się pomocą najuboższym młodzieży szkolnej, Seminarium Górnolaskich w Górnolaskach Zarząd Okręgowy Stowarzyszenia Chrześc. Naród Nauucz. Szkół Powoższych utworzył ze składek dobrochowlonych swych członków Fundusz styczeń

djalny", z którego już od 1 listopada 1924 r. korzysta seminarzystów w Pieszczynie. Aby powiększyć dajaczkę, w tym celu, w Fundusz stypendyjny" Zarząd Okręgowy wydał drugi nakład. "Albumy Pamiątkowych" z IV. Ogólnego Polskiego Walnego Zjazdu delegatów Stow. Chr. Narodowego Nauczycielstwa Szkół powszechnych w Polsce, odbytego w Katowicach w dniach 16 i 17 kwietnia 1925 roku. Wnosimy apel do społeczeństwa polskiego, by poparcie naszej sprawie i zakupywać wspomniane albumy, których wielokrotnie rozprzedał m. p. Dy. Pigłowski, Leszno-Wielkopolska, ul. Wałowa nr. 3 na całą Rzeczpospolitą Polską. Pan Dy. N. Pigłowski zorganizował sprzedaż przez rozsyłanie listów zgodzi, opatrzonych w specjalne listy składkowe, oraz legitymacje. Ustnie lub pismem zamówienia przyjmują m. p. Dy. N. Pigłowski, w tym samym wspomnianym adresem. Prosimy gorąco o poparcie tak szlachetnego czynu, zaco z góry ślami staropolskie "Bóg zapłać". Ślaski Zarząd Okręgowy Stowarzyszenia Chrześcijańskiego Narodowego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w Polsce.

* Żołnierz który na urlopie zachorował. Dozwolono O. K. nr. 1 Warszawa informuje, że szeregowi bawili na urlopie w razie zachorowania mają obowiązek zawiadomić o tem najbliższą władzę wojskową, ta zaś z kolei ma skierować ich do najbliższego szpitala wojskowego.

O ile w miejscu pobytu chorego lub najbliższej okolicy nie ma żadnego szpitala wojskowego, wówczas chorego należy skierować do najbliższego szpitala cywilnego.

W wypadkach, kiedy szeregowy przebywający na urlopie zachoruje obłożnie i musi być leczony w domu, stan ten w braku lekarza wojskowego, może stwierdzić lekarz powiatowy, lub prywatny, jednak w tym ostatnim wypadku orzeczenie lekarskie musi być potwierdzone przez starostę.

Ważne! musi być dołączony zaświadczenie naczelnika gminy, że uzyskanie świadectwa lekarza powiatowego było niemożliwe.

Wszelkie koszty związane z leczeniem szeregowo na urlopie pokrywa okręgowe szefostwo sanitarne.

* Dziennik Ustaw nr. 105 z 15 bm. podaje rozporządzenie min. skarbu o sposobie dokonywania przerachowania zobowiązań skarbu państwa z tytułu pożyczek państw. oraz konwersji tych pożyczek.

* Inspektor pracy polecił wszystkim firmom w Łodzi handlowym napojami rozpajają-emi, usuniecie wszystkich kobiet-kelnerek, a przyjęcie w ich miejsce mężczyzn.

* Druga seria optantów niem. musi najpóźniej 1 listop. br. opuścić Polskę. Obóz w Pile tym razem już jest dla nich przygotowany.

Ogłoszenie!

Zwracam uwagę na obowiązek stawienia się do raportu kontrolnego wgn. n. 1926. Zgłoszenie oficerów, roczników 1901, 1897, 1885, 1881 i 1875 oraz częściowo 1900, 1899 i 1894 i szeregowych roczników 1901, 1897, 1890, 1890 oraz częściowo 1900 i 1899. Zebrania kontrolne odbywają się 26 i 27 X. 1925 r. Rozporządzenie o powyższym umieszczono w Orędowniku Urzędowym now. wrześniejszego nr. 42 oraz rozkładowano po pięciennie.

Wyjaśnienia udziela Urząd Polic. ratusz pokój nr. 5. Września, dnia 23 października 1925 r.

Urząd Policyjny

L. dz. 6591/25 III.

Soltysiak.

Obwieszczenie!

Ponownie wzywam do zgłaszania się z wnioskami o tzw. patentu dotychczas na r. 1926. Zgłoszenie winno być uskutecznione do 27 X. 1925 r. w biurze Urzędu Policji — ratusz pokój nr. 5.

Opłata stemplowa, którą tamże należy wpłacić wynosi 7 zł od podania i 40 groszy od każdego załącznika do podania. Osoby, które wnioski już słały, a opłaty stemplowe nie uiszczyły, winny takową niezwłocznie w powyżej podanym Urzędzie zapłacić.

Zwracam uwagę na to, że przed otrzymaniem patentu, handlu domokręgowego uprawiać nie wolno.

Września, dnia 21 października 1925.

Urząd Policyjny

L. dz. 7352/25 III.

Soltysiak.

Licytacja przymusowa!

W czwartek, dn. 27 października 1925 r. o godz. 10 przedp. sprzedam publicznie na rynku we Wrześni najw. dając. za natychmiastową zapłatą:

fortepian (skrzydło), 1 bufet, kanapę, biurko, 1 konia i bryczkę.

Janicki, komornik sądowy, Września.

Licytacja przymusowa!

W wtorek, dnia 27 października 1925 r. o godz. 3 popoł. publicznie sprzedam na prostronie we Wrześni najw. dając. za natychmiastową zapłatą:

1 p. koni, 1 stadnika, 5 krów 7 świń po ctr.

Janicki, komornik sądowy, Września.

* W Katowicach zmarł pierwszy polski prezes sądu apel, dr. Feliks Bocheński.

* W Gdańsku powstanie polska szkoła handlowa.

* Na morzu Bałtykiem szalała straszna burza ze śnieżną zamiecią.

* Niemcy na Pomorzu masowo wykupują domy i sklepy polskie, w czym pomagają im renegaci polscy.

* W Niemczech spadły obfite śniegi.

* Ford zamierza pobrać w Warszawie fabrykę samochodów.

* Burze i mrozy w N. Jorku. Niezwykła siła burza, która wywołała równocześnie znaczne obniżenie temperatury, przeszła nad stanem Nowego Jorku i stanem New England. Niektóre jeziora zamrzaly. Tysiące drzew burza powaliła i wyrwała z korzeniami, a wiele budynków uszkodziła lub poniosła. Spadające gzymsy i szyby pokaleczyły wiele osób. W Nowym Jorku zginęło w ten sposób 5 osób.

* Nie człowiek mówi w ciągu życia! Zestawił tak statystykę pewien autor i stwierdził, że to, co człowiek mówi przez cały dzień, dałoby się powiedzieć jednym ciągiem w trzy godziny po 100 wyrazów na minutę, co dałoby 36 stron druku po 500 wyrazów na stronie. Za tydzień zebrali się tam o 250 stronach, po roku ma biblioteczka 52 tomów, a po 50 latach 2600 tomów! A wszystko to jest tylko przestawieniem 38 lit.

* Największy hotel na świecie do tej pory stał w Nowym Jorku. Obecnie Chicago pozazdrościło tego pierwszeństwa Nowemu Jorkowi.

W tem mieście budynek wież hoteli, który będzie miał 43 pięter. Wysokość owego hotelu będzie wynosiła 170 metrów. W ciągu roku budowla ma być ukończona. Budynek będzie zawierał 3400 pokoi pasazerskich, a oprócz tego ogromną ilość rozmaitych sal i apartamentów. Koszty budowy wyniosą 17 milionów dolarów.

* Potop nafty w Rumunii. Z Bukaresztu donoszą, że na polach naftodajnych Morawy, szły nr. 28, należący do Tow. „Phoenix Oil Transport Company”, bieżnął z głębokości trójca metrów olbrzymim strumieniem nafty. Nafta wybuchła z tego szczytu z szaloną siłą. Wydajność szczytu obliczają na 2000 ton dziennie! Zarządzono wszelkie środki dla uuniknięcia pożaru.

Ile cudzoziemców odwiedza Wrześnię?

Jak wykazują dane statystyczne, Wrześnię odwiedza miesięcznie około 1000 obcokrajowców, z których największą liczbę stanowią Polacy. Rzeszy niemieckiej i tuż w miesiącu marcu do Warszawy zawitalo obcokrajowców 636, z których Niemców było 127, następnie w kwietniu przybyło

cudzoziemców 1201, a pomiędzy nimi Niemców 213, w miesiącu majm zanotowano przybyłych zagranicznych 1250, a w nich Niemców 210, w czerwcu przybyło obcokrajowców 124, a w nich Niemców 124, w miesiącu lipcu obcokrajowców zapisano 1106, a pomiędzy nimi 129 Niemców.

W dalszym ciągu ilościowo pod względem narodowości idą Stany Zjednoczone (znaczną liczbą emigrantów, powracających chwilowo do kraju), następnie: Australia, Czechosłowacja, Francja, Rosja, Anglia, Włochy, Litwa, Szwajcaria, Holandia.

Jak widać z powyższego zestawienia, Francja stoi na czwartym miejscu, a Anglia dopiero na szóstym miejscu.

Przeprowadnie na rok 1926.

W Londynie pojawił się już słynny almanach angielski pt. „Old Moa” na rok 1926. A oto co według tego imannachu czeka nas w roku przyszłym.

W styczniu, wydarzy się straszliwa katastrofa kolejowa i katastrofalne pożary. W lutym wybuchnie znów w Egipcie powstanie, a w maju bunt i powstania staną się rzeczą zwykłą i nad Europą zawisnie groźba wojny.

Na miesiąc czerwiec almanach przewiduje tylko jedną muleńką rewoltę w Palestynie.

W lipcu roku przyszłego będą takie wypadki, że wiele osób straci wskutek tego życie. Ponadto w tymże miesiącu dzienniki rozbzmiewają będą echem niezwykle sensacyjnej zbrodni trucieliści.

W sierpniu wybuchnie strajk generalny, a wraz z tem pojawi się nowa groźba wojny. Na tenże miesiąc przewidziana jest także niebezpieczna inwazja much.

Ponadto w dalszych miesiącach przyszłego roku wyłonią się poważne tarcia pomiędzy Wielką Brytanią a Turcją. I niechęć na tem; wielkie trzęsienie ziemi wskrzesia dżem morza „Śródmieście” zdarzy się także katastrofa górnicza i wybuchą dwie rewolucje.

Kto dożyje, będzie mógł skontrolować prawdziwość angielskich przewidywań.

Wiadomości urzędu stanu cywilnego

W czasie od 19-go do 25 X. 1925 r. zgłoszono: 11 urodzeń z tych: 5 z miasta i 6 ze wsi; zawarto 3 śluby; spisano 3 zapowiedzi; zgłoszono następujące zgony: Marianna Janicka z domu Lewandowska wdowa z Wrześni 84 lat. Stanisław Wawrzyniak kawał z Wrześni 60 lat. Jan Prymas syn właściciela parowozu z Wrześni 15 miesięcy i 19 dni. Marjan Stanisław Szczepaniak syn robotnika z Wrześni 1 rok, 11 miesięcy i 17 dni. Czesław Cieluch syn obuwianka z Wrześni 10 miesięcy i 1 dzień.

Licytacja przymusowa!

W czwartek, dnia 29 października 1925 r. o godz. 10 przedp. publicznie sprzedam na rynku we Wrześni najwięcej dając. za natychmiastową zapłatą:

1 konia (kasztana).

Janicki, komornik sądowy, Września.

Licytacja przymusowa!

W środę, dnia 28 października 1925 r. o godz. 10 przedp. sprzedam publicznie na rynku w Miłosławiu najw. dając. za natychm. zapłatą:

2 krowy dojne.

Janicki, komornik sądowy, Września.

Licytacja przymusowa!

W czwartek, dn. 29 października 1925 r. o godz. 10 przedp. publicznie sprzedam na rynku we Wrześni najwięcej dając. za natychmiastową zapłatą:

2 konie.

Janicki, komornik sądowy, Września.

„TARTAK“

fabryka mebli i trumien

Wszelki materiał tarty budowlany i stolarski

oraz przyjmuje wszelkie drzewo do przetarcia i z b o że do śrótownia.

Sprzedaż mebli i trumien detalicznie po cenach znizonych w mych składach przy ulicy Warszawskiej № 32. — Telefonu № 435. Właściciel: Kazimierz Kaliszowski, Września.

Polecam i skupuję darte i niedarte gęsie pierze i kwap

Dom Towarowy W. Ziarniak, Strzałkowo.

Większa ilość

ziemiaków fabrycznych

kupuje

Dominiun Chwalibogowo I.

pocta w miejscu.

Platność za wtórnikami.

Wypożyczam maszynę do krajania kapusty.

E. Bulińska ul. Stenkiewica 34.

Z dniem ogłoszenia unieważnia się zgubione

papiery wojskowe.

Antoni Szczepaniak Nowawies krol.

Powabu nadaje miode świeże oblicze, czyste delikatne o pięknych barwach cera, osiągnąć to można tylko przez używanie powabu, który wyprodukował nasz „Narodowy Ergast”. Cena 75 groszy. Zwaćć na nazwę „Ergast” górska bezwzględnie w Drogerji W. Chrzan.

4-pokojowe mieszkanie

do wynajęcia w Miłosławiu.

Gdzie wskaze Orędownik?

Szkola Gospodarcza

(prywatnie) przyjmuje panienki dla wyuczenia ich w sztuce, robót ręcznych, gotowania, prania, prasowania. Nauka rolnictwa i polowania. Cena za naukę z całkow. utrzymaniem 60 zł mies. Zgłosz. przyjmuje od zaraz.

Zborowska Bohanowo, ul. Rawicka 62 powiat Rawicz.

Zamówienia na **STEMPE** każdego rodzaju przyjmuje A. Prądnicki, Września.